

**Faculteit der Filosofie, Theologie en
Religiewetenschappen**

Programma Religie & Beleid
Master Religiewetenschappen
Studiegids 2017-2018

Radboud Universiteit

© 2017 Faculteit der Filosofie, Theologie & Religiewetenschappen
Radboud Universiteit
Onderwijs- en stagecoördinator: prof. dr. Sophie van Bijsterveld
Postbus 9103
6500 HD Nijmegen
(024) 361 2489
S.vanbijsterveld@ftr.ru.nl
www.ru.nl/ftr

Deze gids is zorgvuldig samengesteld. Voor additionele en recente informatie kan verwezen worden naar:

- de online studiegids (www.ru.nl/studiegidsen),
- de website www.ru.nl/ftr/studenten
- en de studentenportal <http://portal.ru.nl>

INHOUD

1	CURRICULUM	4
1.1.	Profiel van de master Religiewetenschappen	4
1.2.	Doelen van de opleiding van de master Religiewetenschappen	4
1.3	Eindtermen van de master Religiewetenschappen	4
1.4	Het masterprogramma Religie & Beleid	6
1.5	Curriculum	6
1.6	Rooster	7
1.7	Beroepsprofiel	7
2	CURSUSSEN	9
2.1	Filosofie van religie, staat en samenleving	9
2.2	Religie, culturele diversiteit en overheidsbeleid	10
2.3	Religie en diversiteitsmanagement	10
2.4	Beleidsplanning en –implementatie	11
2.5	Religie en recht	12
2.6	Methoden van religie- en beleidsonderzoek	13
3	OPDRACHTSTAGE	15
3.1	Doelen en eindkwalificaties van de opdrachtstage	15
3.2	Taken	17
3.3	Begeleiding	17
3.4	Beoordeling	18
3.5	Procedures	19
4	MASTERSCRIPTIE	23
BIJLAGEN		
A	Stagecontract	24
B	Beoordelingsformulier opdrachtstage	28

1 CURRICULUM

1.1. Profiel van de master Religiewetenschappen

De masteropleiding Religiewetenschappen sluit aan bij het profiel van de bacheloropleiding Religiewetenschappen waarin de bestudering van de wereldreligies in het algemeen (specialisatie Religiestudies) en de bestudering van de islam in het bijzonder (specialisatie Islamstudies) centraal staan. Studenten worden in de bacheloropleiding opgeleid tot kritische religiewetenschappers die in staat zijn tot wetenschappelijke vergelijking en oordeelsvorming. De masteropleiding bouwt hierop voort en richt de focus speciaal op de integratie van de perspectieven onderzoek en beroepsoriëntatie.

De vier specialisaties van de masteropleiding bieden de mogelijkheid om het perspectief van onderzoek en van beroepsoriëntatie te combineren en te integreren. De masteropleiding Religiewetenschappen kwalificeert voor beroepen op het terrein van wetenschappelijk onderzoek naar godsdiensten in Europa en het Midden-Oosten, en voor beroepen in de beleids- en zorgsector. Studenten die een onderwijsbevoegdheid voor docent godsdienst en levensbeschouwing willen behalen, kunnen, na afronding van de master, doorstromen naar de desbetreffende educatieve masteropleiding die door de Radboud Docenten Academie wordt aangeboden.

1.2. Doelen van de master Religiewetenschappen

De hoofddoelstelling van de masteropleiding is studenten op te leiden tot zelfstandige en kritische religiewetenschappers binnen verschillende onderzoeks- en beroepsoriëntaties. Deze hoofddoelstelling is verder uitgewerkt in drie doelstellingen:

1. Ontwikkeling van gevorderde kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die van belang zijn voor de wetenschappelijke, interdisciplinaire bestudering van religies en levensbeschouwingen, dit alles met name op basis van participatie aan actueel onderzoek binnen de faculteit FTR.
2. Ontwikkeling van academische vaardigheden op gevorderd niveau.
3. Voorbereiding tot zelfstandige beroepsuitoefening op academisch niveau in een maatschappelijke functie, dan wel tot het volgen van een vervolgopleiding tot toegevoegd docent of onderzoeker.

1.3. Eindtermen van master Religiewetenschappen

De doelstellingen van de masteropleiding zijn vertaald in eindtermen. Na een succesvolle afronding van de studie beschikken de studenten over een academische houding, die de volgende aspecten kent:

1. Verwerven van specifieke kennis en inzicht

- a) Je hebt grondige kennis van en inzicht in de onderzoeksmethoden en -technieken van een gekozen onderzoeksgebied, en wel met nadruk op comparativiteit en oordeelsvorming.
- b) Je hebt grondige kennis van en inzicht in de ontstaansgeschiedenis en de actuele situatie van wereldreligies, respectievelijk de Islam, en dit met betrekking tot hun

bronteksten, doctrinele inhoud, religieuze praktijken, alsook de maatschappelijke en culturele uitingen daarvan.

- c) Je hebt grondige kennis van en inzicht in de geschiedenis van de verhoudingen en de interacties tussen de wereldreligies, respectievelijk de Islam en andere Abrahamitische religies, met betrekking tot een specifiek thema.
- d) Je hebt grondige kennis van en inzicht in de actuele situatie van de verhoudingen en de interacties tussen de wereldreligies, respectievelijk de Islam en de andere Abrahamitische religies, met betrekking tot een specifiek thema tegen de achtergrond van de globalisering, de modernisering en de reactie hierop.

Voor de specialisatie Religie en Beleid bovendien:

- e) Je hebt grondige kennis van en inzicht in filosofische en sociaal-wetenschappelijke benaderingen van de plaats van religie in het publieke domein;
- f) Je hebt grondige kennis van en inzicht in de plaats van religie in het Nederlandse recht en beleid en de ontwikkelingen daarin.

2.Toepassen van specifieke kennis en inzicht

- a) Je kunt gedifferentieerd (en relatief zelfstandig) kennis van en inzicht in de religieuze tradities en je interacties toepassen, aan de hand van onderzoeksmethoden en -technieken door een nieuwe probleemsituatie adequaat te beschrijven, te analyseren en te synthetiseren, binnen een onderzoek.
- b) Je bent bekwaam in het gedifferentieerd (en relatief zelfstandig) toepassen van kennis van en inzicht in de religieuze tradities, hun interacties, en onderzoeksmethoden en -technieken in een van de volgende professionele contexten: onderzoek, beleid en geestelijke verzorging.

Voor de specialisatie Religie en Beleid bovendien:

- c) Je bent in staat verworven kennis en inzicht in de religieuze tradities en hun interacties toe te passen met inzet van passende onderzoeksmethoden en technieken in een beleidscontext.

3. Oordeelsvorming

Je kunt zelfstandig een wetenschappelijk oordeel vormen aangaande (enkele specifieke) opvattingen, religieuze praktijken en maatschappelijke consequenties van religieuze tradities door relevante informatie te verzamelen en te interpreteren, en door deze te evalueren tegen de achtergrond van wetenschappelijk verantwoorde interne en externe criteria.

4.Communicatie

Je kunt mondeling en schriftelijk communiceren over de vergelijking, de analyse, de synthese en de evaluatie van specifieke religieuze fenomenen binnen meerdere religieuze tradities, zowel tegenover een gespecialiseerd als een niet-gespecialiseerd publiek.

5.Leervaardigheid

Je beschikt over leervaardigheden om zelfstandig nieuwe informatie aangaande religieuze tradities te genereren, te reproduceren, te begrijpen, te interpreteren, te analyseren en te evalueren in een van de volgende professionele contexten: onderzoek, beleid en geestelijke verzorging.

1.4 Het masterprogramma Religie en Beleid

Er wordt tegenwoordig veel gesproken en geschreven over een wereldwijde opleving van religie en een terugkeer van religie in het publieke domein. Wat Nederland betreft heeft dit laatste onder andere te maken met de komst van niet-westerse immigranten die doorgaans meer waarde hechten aan religie. Oude thema's, zoals scheiding van kerk en staat, of geloof en politiek, die door ontzuiling en ontkerkelijking op de achtergrond geraakt waren, komen terug op de agenda. Deze variant leidt op voor de functie van beleidsmedewerker op het snijvlak van religie en samenleving. Enerzijds zijn er religieuze organisaties (kerken, scholen, zorginstellingen) die te maken krijgen met ledenverlies (secularisatie) en pluralisering (diversiteit). Anderzijds zijn er maatschappelijke instellingen (gemeenten, bedrijven) die te maken krijgen met religie. In deze variant leer je op deze vraagstukken te reflecteren, deze te analyseren en de beleidsimplicaties ervan te doorgronden. Je leert een praktijkprobleem vertalen in een kennisprobleem en via onderzoek bij te dragen aan de oplossing van dit probleem.

1.5 Curriculum

Het programma start met de grondslagen cursus *Filosofie van religie, staat en samenleving*. Hierin gaat het om de vraag of en in hoeverre religie een gemeenschaps-stichtende functie heeft, of eerder bijdraagt aan de polarisatie tussen verschillende maatschappelijke groepen. In deze cursus worden theoretische paradigma's besproken die de achtergrond van dit debat bepalen en een dieper inzicht bieden in enkele concrete maatschappelijke discussies omtrent religie in het publieke domein.

Voorts krijg je drie theorie- en taakcursussen die de specifieke religiewetenschappelijke kennis op het terrein van bestuur- en beleidskunde verdiepen. Het zijn de cursussen *Religie en diversiteitsmanagement, religie, culturele diversiteit en overheidsbeleid* als ook *Religie en recht*. Om theorie en praktijk bij elkaar te brengen volg je de vaardigheids cursus *Beleidsplanning- en implementatie*. Omdat praktijkgericht onderzoek voor stage en scriptie een belangrijke rol speelt, wordt voor dit programma het methodencursus *Methoden in religie- en beleidsonderzoek* aangeboden.

De stage is een verplicht onderdeel en is inhoudelijk gekoppeld aan de masterscriptie. Je loopt 16 weken gedurende gemiddeld 2 dagen per week stage in organisaties van de overheid, van het bedrijfsleven of van de niet-gouvernementele sector. Je voert daar een wetenschappelijk en maatschappelijk relevante opdracht uit.

De opdrachtstage biedt de mogelijkheid om een advies te schrijven, een onderzoek te doen of een inventarisatie te maken binnen een bepaald beroepsveld. Kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes bijgebracht in de bachelor- en masteropleiding, worden hier verbonden met kenmerken van bestuurlijke praktijken en problemen. De resultaten van deze opdrachten worden in de masterscriptie uitgewerkt, geanalyseerd en bereflecteerd.

1.6 Rooster

Semester 1

<i>Dag</i>	<i>Tijd</i>	<i>Cursus</i>
Dinsdag	10.45-12.30u	Filosofie van religie, staat en samenleving
Dinsdag	13.45-15.30u	Religie, culturele diversiteit en overheidsbeleid
Dinsdag	15.45-17.30u	Religie en recht
Woensdag	10:45-12.30u	Religie en diversiteitsmanagement
Woensdag	13.45-15.30u	Beleidsplanning en –implementatie
Woensdag	15.45-17.30u	Methoden van religie- en beleidsonderzoek

Semester 2

- Opdrachtstage incl. terugkombijeenkomsten
- Masterscriptie

Het rooster is zodanig gepland dat het hele programma zowel in voltijd als in deeltijd gevolgd kan worden. Voor de studenten in deeltijd staan de verschillende opties open. Men kan in het eerste jaar de cursussen van de dinsdag en de woensdag volgen, of gedurende het eerste jaar de cursussen op de dinsdag volgen en het daarop volgende jaar de cursussen op de woensdag. In het tweede semester staan telkens stage, terugkombijeenkomsten en de werkplaats masterscriptie gepland. Studenten in deeltijd houden dus telkens een semester vrij om hun scriptie te kunnen schrijven. De theorie- en methodencursussen in het eerste semester moeten met succes zijn afgerond voordat je met de stage in het tweede semester mag beginnen.

1.7 Beroepsprofiel

Voor het masterprogramma Religie en Beleid bestaat geen eenduidig beroepsprofiel omdat de expertise rond religieuze beleids- en diversiteitsvraagstukken in zeer verschillende contexten en functies speelt. Werkvelden zijn te vinden bij de overheid, in het onderwijs, in de gezondheidszorg en in het bedrijfsleven. De professionele uitwerking van deze functies verschilt behoorlijk. Voorbeelden van bestaande functies in de publieke, semipublieke en private sector zijn te vinden op de volgende pagina.

Voorbeelden van bestaande functies in de publieke, semipublieke en private sector

Gemeentelijke en landelijke overheden

- Senior Beleidsmedewerker Religie, Polarisatie en Radicalisering, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.
- Senior Beleidsmedewerker Religie en Integratie. Directie Coördinatie Integratie Minderheden, Ministerie van Justitie.
- Beleidsadviseur integratie, Gemeente Dordrecht.
- Radicaliseringmedewerker, Stadsdeelraad Slootervaart.
- Vertrouwenspersoon Radicalisering Gemeente Den Haag.

Niet gouvernementele organisaties

- Beleidsmedewerker religieuze identiteit. Cordaid.
- Beleidsmedewerker religie en identiteitsvraagstukken. Forum – Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling.
- Consulente culturele diversiteit, Kunsthuis Utrecht.
- Kennismanager Interculturalisatie, GGZinGeest, Amsterdam.
- Adviseur Interreligieuze Dialoog en Conflict Transformatie, Mensen met een Missie (standplaats Mombassa, Kenia).

Bedrijfsleven

- HRM medewerker diversiteit. Albert Heijn.
- P&O medewerker diversiteit en integratie. Rabobank.
- Medewerker diversiteitbeheer. Randstad Diversity.
- Directeur Diversiteit. KPN.

2 CURSUSSEN

In het eerste semester worden cursussen aangeboden die gericht zijn op de centrale aspecten en theorieën van deze specificatie (20 EC), op werkveld gerichte beroepsvaardigheden (5 EC), en op academische onderzoekmethoden en –vaardigheden (5 EC). Sommige practica worden pas afgesloten tijdens de opdrachtstage.

2.1 Filosofie van religie, staat en samenleving ([FTR-RSMAB100](#))

Onderwijsvorm

Hoorcollege (5 EC)

Toetsvorm

Schriftelijk tentamen

Doelstelling

Na afloop van deze cursus kun je:

- theorieën over religie en cultuur en de kritiek daarop beschrijven;
- sociologische opvattingen beschrijven over de samenhang van processen van differentiatie en vormen van diversiteit;
- de problematiek van het huidig religieuze fundamentalisme kunnen verbinden met grondvragen die aan de basis liggen van de moderne theorieën over de relatie tussen religie, staat en samenleving.

Beschrijving

Westerse samenlevingen zijn als gevolg van migratie en globalisering enerzijds en als resultaat van interne processen van Verlichting en modernisering anderzijds onderhevig aan culturele en religieuze diversiteitsontwikkelingen. De vraag naar wat een samenleving daadwerkelijk bij elkaar houdt, wordt steeds moeilijker te beantwoorden en beheerst het politieke en intellectuele debat over de publieke ruimte – haar mogelijkheden en grenzen, de taak van de overheid, van het maatschappelijk middenveld enzovoorts. Dat religie hierin een belangrijke rol speelt, wordt door niemand nog betwijfeld. Hoe deze rol echter ingevuld kan en moet worden, is evenwel omstreden. Heeft religie een gemeenschapsstichtende functie, of draagt zij eerder bij tot de polarisering van verschillende maatschappelijke groepen? De vraag is uiteraard niet eenduidig te beantwoorden, maar vraagt wel om een duidelijke positionering van zowel de overheid als van de partners in de ‘civil society’.

In deze cursus worden theoretische paradigma's voorgesteld die de achtergrond van dit debat bepalen en waarvan het kennismaken een dieper inzicht in de maatschappelijk debat omtrent religie in het publieke domein bewerkstelligen.

- De cursus reflecteert in een eerste deel over de achtergrond en de inzet van het religieuze fundamentalisme dat momenteel het wereldpolitieke toneel beheerst. Meer bepaald wordt nagegaan hoe daarin de grondslagen van de moderniteit en haar politiek ter discussie worden gesteld.
- Achter die fundamentalistische kritiek gaan fundamentele (filosofische) vragen schuil waarmee ook de ‘founding fathers’ van onze moderne politieke ordes geworsteld hebben. Het tweede deel van de cursus biedt een systematische behandeling van die vragen en situeert deze binnen de filosofische en culturele context van een groeiende moderniteit.

- Een derde deel legt uit hoe een aantal hedendaagse theorieën over religie staat en samenleving elk op hun manier een antwoord trachten te geven op de problematische plaats van religie binnen een moderne politieke orde.

Literatuur

Nader aan te geven gedeeltes uit:

- Donald Loose, Wim van de Donk, Ad Verbrugge, e.a., *Religie, politiek en civil society*, Nijmegen, Valkhof Pers, 2010
- Hans van Peperstraten, *Samenleving ter discussie. Inleiding in de sociale filosofie*, Bussum: Uitgeverij Coutinho, 1999.
- Marc De Kesel, *Goden breken: essays over monotheïsme*, Amsterdam: Boom, 2010.

2.2 Religie, culturele diversiteit en overheidsbeleid ([FTR-RSMAB101](#))

Onderwijsvorm

Hoor- en werkcolleges (5 EC)

Toetsvorm

Schriftelijk tentamen

Doelstelling

Je leert kritisch te reflecteren op theorieën en (beleids)adviezen die bij moeten dragen aan het formuleren van visies en beleid omtrent culturele en religieuze diversiteit.

Beschrijving

In Nederland is de laatste jaren de belangstelling van de overheid voor de maatschappelijke rol van religie toegenomen. Politici en wetenschappers hebben de rol van de religies voor het publieke domein en hun (ambivalente) waarde voor de sociale cohesie in een multiculturele samenleving herontdekt. Waaruit bestaan deze bijdragen en hoe worden deze in de praktijk gebracht? Welke nieuwe mogelijkheden zijn er voor samenwerking met de gemeentelijke overheden? Welke rol kunnen religies spelen in een gemeentelijk diversiteitbeleid? In deze collegereeks ligt de focus op hoe activiteiten en groepen vrijwilligers van religieuze organisaties (kerken, moskeeën tempels en dergelijke) in toenemende mate de aandacht, steun en waardering krijgen van gemeentelijke overheden, onder meer in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Ook wordt aandacht besteed aan de vragen die deze ontwikkeling oproept. Recente onderzoeken liggen ten grondslag aan de colleges.

Literatuur

Een digitale reader is beschikbaar op Blackboard.

2.3 Religie en diversiteitsmanagement ([FTR-RSMAB103](#))

Onderwijsvorm

Hoor- en werkcolleges (5 EC)

Toetsvorm

Opdrachten (30%) en schriftelijk tentamen (70%)

Doelstelling

Na afloop van deze cursus kun je

- de relatie tussen diverse religie-opvattingen (essentialisme, constructivisme) en management-benaderingen (klassiek, kritisch) benoemen;
- mogelijkheden en moeilijkheden van diverse management-benaderingen (instrumenten) voor verschillende uitdagingen van religieuze diversiteit (vraagstukken) beargumenteren.

Beschrijving

Management kan gedefinieerd worden als de beïnvloeding van de gezamenlijke inspanning. Als gevolg van modernisering, mondialisering en migratie zijn samenlevingen en organisaties daarbinnen meer divers geworden en zijn er minder gedeelde uitgangspunten. Door diversiteitsmanagement proberen leiders binnen samenlevingen en organisaties de neuzen dezelfde kant op te krijgen en de pluriformiteit in goede banen te leiden. Daarbij is er veel aandacht voor sociale en culturele aspecten van diversiteit maar niet of nauwelijks voor levensbeschouwelijke of religieuze aspecten daarvan. Maar, wat goed, normaal of nastrevenswaardig gevonden wordt binnen samenlevingen en organisaties is vaak niet alleen gebaseerd op inhoudelijke argumenten maar ook op overtuiging of geloof. Problemen zijn dan ook meestal meerduidelijk en besluitvorming controversieel. In deze cursus verwerf je inzicht in levensbeschouwelijke en religieuze diversiteit, en hoe managers in het publieke domein daarmee om kunnen gaan. Aan de orde komen kwesties als wij - zij denken, taalgebruik en groepsvorming, stereotypering en communicatie, coaching en bemiddeling. We vergelijken het managen van religieuze diversiteit in seculiere, pluralistische en neutrale staten. We sluiten af met beschouwingen over het nieuwe besturen en dialogisch leiderschap.

Literatuur

M. Noordegraaf. *Management in het publieke domein. Issues, instituties, instrumenten*, Bussum: Coutinho, 2008.

2.4 Beleidsplanning en –implementatie ([FTR-RSMAB104](#))

Onderwijsvorm

Practicum (5 EC)

Toetsvorm

Werkstuk

Tussentoets na de eerste periode

Ingangsvoorwaarden

Het tweede deel van het practicum is gerelateerd aan de stage-ervaring van de studenten waarin kennis met betrekking tot de implementatie en evaluatie van beleid wordt toegepast. De bijeenkomsten van dit tweede deel vinden plaats tijdens de terugkomdagen in het tweede semester.

Doelstelling

Na afloop van deze colleges kun je:

- kritisch reflecteren op theorieën en modellen op het gebied van ontwerp, implementatie en evaluatie van beleid;
- een advies formuleren voor de ontwikkeling of aanpassing van beleid;
- een evaluatie formuleren met betrekking tot de uitvoering, voortzetting of beëindiging van beleid.

Beschrijving

Religie is nadrukkelijk aanwezig in het publieke domein door diverse vormen van participatie van burgers en religieuze organisaties. Religie is het object geworden van toenemende belangstelling zowel in de media, als in de wetenschap en het gemeentelijke beleid. In gemeentes en overheidsinstellingen komt deze belangstelling tot uiting in de in de vorm van steeds nieuwe maatschappelijke vraagstukken: Hoe staat het met de beleidsvisie op de religieuze voorzieningen die nodig zijn om als moslim, christen of hindoe een leven te kunnen opbouwen in Nederland? Hoe kan de overheid bijvoorbeeld interveniëren om multiculturele spanningen op te lossen en daarbij het beginsel van de scheiding tussen kerk en staat te handhaven? Of, welke kwaliteitseisen hanteert een gemeente voor de subsidiëring van activiteiten van religieuze organisaties?

Het practicum beleidsplanning en -implementatie bestaat uit twee delen. Het eerste deel behandelt theorieën en modellen voor een strategie gericht op de perceptie van conflicten, uitdagingen en kansen die gepaard gaan met de relatie tussen gemeentelijke overheid en religieuze organisaties. In het tweede deel van het practicum breng je bevindingen uit de eigen stage ter discussie en formuleer je een beleidsplan. Aangekaarte, gesignaleerde beleidsproblemen worden systematisch geanalyseerd en onderworpen aan verschillende fases van de beleidscyclus (o.a. beleidsvoorbereiding, beleidsbepaling, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie). Na een groepsbespreking formuleer je een beleidsplan ter afronding van het practicum.

Literatuur

Digitale reader beschikbaar op Blackboard.

R. Berkenbosch, W. Koetsenruijter & W. Koetsenruijter, *Schrijven van beleidsnotities: handleiding voor het opstellen van korte adviesteksten over beleid*. Groningen, Noordhoff Uitgevers, 2008.

2.5 Religie en recht ([FTR-RSMAB102](#))

Onderwijsvorm

Hoor- en werkcolleges (5 EC)

Toetsvorm

Taakopdracht, presentatie en werkstuk

Doelstelling

Na afloop van deze cursus kun je:

- de belangrijkste thema's met betrekking tot recht en religie duiden die al dan niet in het beleid van overheden, bedrijven en instellingen aandacht krijgen en van factoren die de aard van die aandacht bepalen;
- de belangrijkste theorieën beschrijven over de vrijheid van godsdienst, de scheiding van kerk en staat, dilemma's bij botsing van gelijke behandeling op grond van religie en andere gelijkheidsrechten, en over de beleidsmatige omgang met religie;
- religie-gerelateerde beleidsproblemen onderkennen en ben je in staat om beleidsimplicaties te formuleren die binnen gestelde kaders mogelijk zijn.

Beschrijving

In de Nederlandse en internationale actualiteit vormt de relatie tussen religie en recht een prominent thema. Migratie heeft in de afgelopen decennia in Europa geleid tot een grotere variëteit van religies en een grotere rol van de islam. Nieuwe technologieën en media brachten internationale berichtgeving binnen ieders bereik, het internet verbindt wereldwijde gemeenschappen. Iedere religie verschaft haar aanhangers een normatief kader, de overheid heeft echter in haar wetgevende, uitvoerende en rechterlijke taken de functie het welzijn van alle burgers gelijk te behartigen. Hoe gaan uit religie voortvloeiende normen en rechtsregels samen, hoe kunnen spanningen die daardoor in de samenleving ontstaan worden opgelost, en wat is de rol van beleidsmakers in deze complexe relatie?

In deze cursus wordt gekeken naar de positie en betekenis van religie in Nederlandse en internationale juridische contexten. Wat betekent de scheiding van kerk en staat in de Nederlandse samenleving, in de politiek en in de rechtspraak? Hoeveel ruimte is er voor afwijkende normen? Wat zijn de beleidsimplicaties van religieuze kwesties?

Literatuur

Hansko Broeksteeg en Ashley Terlouw (red.), *Overheid, recht en religie*. Kluwer, 2011.
Een selectie van artikelen, onder meer uit het Tijdschrift voor Religie, Recht en Beleid.

2.6 Methoden van religie- en beleidsonderzoek ([FTR-RSMAB105](#))

Onderwijsvorm

Practicum (5 EC)

Toetsvorm

Werkstuk en papers

Tussentoets na de eerste periode

Doelstelling

Na afloop van deze cursus kun je:

- in kwalitatief praktijkgericht onderzoek de relatie tussen de onderzoekscyclus en de interventiecyclus uitleggen;
- bepalen in hoeverre kwalitatieve interviews (individueel en collectief) toepasbaar zijn voor diverse onderzoeksvragen in de religiewetenschap;
- een onderzoek met behulp van focusgroep gesprekken in de religiewetenschap ontwerpen en uitvoeren;
- verschillende typen van vragen en structurering van interviews toepassen op een

- eigen onderzoeksontwerp;
- kennis van en inzicht in projectmanagement toepassen in kwalitatief praktijkgericht onderzoek;
- kwalitatieve interviews coderen en analyseren met behulp van het computerprogramma Atlas.ti;
- de rollen van veranderkundige en faciliteerder hanteren in praktijkgericht onderzoek;
- rapporteren over je onderzoek zowel naar de opdrachtgever als wetenschappelijk;
- het religiebeprij verhelderen dat je in je onderzoek gehanteerd hebt.

Beschrijving

In praktijkgericht onderzoek staat kennis over problemen in de praktijk van organisaties centraal. Daarbij worden twee soorten problemen onderscheiden: beleidsmatige problemen en design (of ontwerp) problemen. In het college spitsen we deze problemen toe op religie en diversiteit. We starten de cursus met een reflectie op verschillende theorieën op het terrein van religie en diversiteit / sociale cohesie. Veel vraagstukken van semi-publieke instellingen (gemeenten, politie, maatschappelijk werk, onderwijs) hebben betrekking op inter-groep relaties rond sociale cohesie waarin religie een rol speelt. We zullen in de cursus met name kennis nemen van sociale identiteitstheorieën, zoals de contact-, construct- en conflicttheorie. Wat weten we over de rol van religie op basis van deze theorieën? En welke kennis kun je met behulp van praktijkgericht onderzoek naar deze problemen verwerven?

Vervolgens wordt ingegaan op de methode van kwalitatief interviewen (individueel en collectief) in beleidsonderzoek. Je maakt kennis met verschillende typen vragen en vormen van structurering van interviews. We gaan in het bijzonder in op een bepaald type groepsinterview, namelijk focusgroep onderzoek. Doel van focusgroep onderzoek is de ontwikkeling of evaluatie van een dienst, product, campagne of programma voor een bepaalde doelgroep. Welke interesse hebben bepaalde doelgroepen voor een specifieke tentoonstelling over religie? Hoe evalueren deelnemers het aanbod van een religieus centrum? Hoe kan een religieuze organisatie de betrokkenheid bij bepaalde activiteiten vergroten? De specifieke functie van de methode is om gedeelde opvattingen binnen bepaalde groepen boven tafel te krijgen. Er bestaan verschillende vormen van focusgroepen afhankelijk van de kennisinteresse die men heeft: breed of diep, naar verschillen of naar consensus, creatief of beschrijvend. We analyseren de invloed van interactiepatronen (groepsdynamica) en de rol van de gespreksleider (moderator) in het collectieve interview aan de hand van gesimuleerde praktijk-situaties.

In het college gaan we ook praktisch oefenen met het analyseren en rapporteren van onderzoek met behulp van interviews. Je krijgt inzicht in verschillende vormen van coderen van onderzoeksgegevens en krijgt inzicht in kwalitatieve data-analyse met behulp van de computer (atlas.ti). We oefenen dit praktisch tijdens het college zodat je dit ook zelf in staat bent om uit te voeren in een eigen onderzoek.

Ten slotte zullen we stilstaan bij het rapporteren van onderzoek. Daarbij zullen we ingaan op het rapporteren in de vorm van beleidsadviezen (naar een opdrachtgever / probleemhebber) en in de vorm van een wetenschappelijk verslag.

Literatuur

Stewart, David W. & Prem N. Shamdasani, *Focus groups: Theory and practice (third edition)*. Thousand Oaks, London, New Dehli: Sage, 2014, ISBN 978-1452270982.

Overige literatuur wordt aan het begin van het college aangegeven.

Bijzonderheden

Afsluiting met een werkstuk gebaseerd met behulp van de methode van focus groep onderzoek toegepast op een beleidsprobleem op het terrein van religie en diversiteit.

3 OPDRACHTSTAGE (FTR-RSMAB125)

3.1 Doelen en eindkwalificaties van de opdrachtstage

In de stage verken je onder meer het werkveld en doe je ervaring op in de vorm van het verrichten van een opdracht. De opdrachtstage biedt de mogelijkheid om een onderzoek te doen en een advies te schrijven in relatie tot (een fase van) de beleidscyclus binnen een bepaald beroepsveld. Kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes bijgebracht in de Bachelor- en Masteropleiding worden verbonden met kenmerken van bestuurlijke praktijken en problemen.

Academische vaardigheden en onderzoeksvaardigheden

1. Je kunt zelfstandig een wetenschappelijk verantwoord beleidsonderzoek met betrekking tot religie opzetten en uitvoeren, kunt de resultaten daarvan op een transparante, systematische en argumentatief overtuigende wijze weergeven in woord en geschrift en duidelijk en ondubbelzinnig overbrengen op een publiek van specialisten en niet-specialisten.

2. Je geeft blijk van een onafhankelijke, kritische houding ten opzichte van bestaande theorieën en kennis, kan een standpunt innemen ten aanzien van een wetenschappelijk betoog op het terrein van religie en beleid en weet dit kritisch op waarde te schatten, houdt zelfstandig de ontwikkelingen op het terrein van de religiewetenschap en de beleidswetenschap bij en bezit de leervaardigheden die je in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter.

Professionele vaardigheden en attitude

3. Je bent in staat tot het adviseren van organisaties in het publieke, semi-publieke en private domein bij de omgang met religie in hun beleid; beschikt over de vaardigheden die vereist zijn bij het beroep van beleidsmedewerker/ beleidsadviseur; kan zelfstandig én in teamverband werken, en bent in staat samen te werken met collega's van de eigen beroepsgroep en met die van andere beroepsgroepen, kan daarin een eigen positie bepalen en kan adequaat functioneren in een multiculturele en multireligieuze werkomgeving.

4. Je voldoet aan het beroepsprofiel van beleidsmedewerker met de bijbehorende (zelf)onderzoekende houding, kunt omgaan met de (mogelijke) spanning tussen de verwachtingen van de opdrachtgever en eigen inzichten; hebt zicht op de eigen persoonlijke mogelijkheden en beperkingen binnen het professionele werkterrein, kunt feedback geven en ontvangen op het eigen functioneren en dat van anderen binnen de werksetting, kunt een bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling en positionering van het werk door middel van theoretische doordenking en het verrichten van praktijkgericht onderzoek.

Aan het einde van de stage kun je:

1. kennis van en inzichten in een bepaalde religiewetenschappelijke discipline beschrijven;
2. begeleid door een vakdeskundige, kennis van en inzicht in een bepaalde religiewetenschappelijke discipline toepassen op bestuurlijke praktijken en problemen;
3. op basis van een kritische attitude en na zorgvuldige reflectie aangeven wat de belangrijkste resultaten en discussiepunten zijn bij het toepassen van de wetenschapsgerelateerde kennis en inzichten;
4. in een beknopte mondelinge presentatie de uitkomsten van eigen bevindingen m.b.t. wetenschappelijk bereflecteerd handelen presenteren ten overstaan van het beoepsveld, en je bent in staat daarover een goede discussie te voeren;
5. de resultaten van de opdrachtstage schriftelijk rapporteren, conform de eisen die daaraan worden gesteld.

3.2 Taken

Het masterprogramma Religie en Beleid omvat de taak om tijdens de verplichte opdrachtstage praktijkgericht onderzoek te verrichten in opdracht van derden. Het spreekt voor zich dat in deze fase van de opleiding hoge eisen worden gesteld aan aard, aanpak en resultaten van de werkzaamheden die je uitvoert en dat er een duidelijke relatie dient te zijn met inhoud en niveau van de opleiding.

3.3 Begeleiding

Je loopt gedurende het tweede semester van het academisch jaar stage als student van het masterprogramma Religie en Beleid die een opdracht heeft uit te voeren. De stage kan ook in het buitenland plaatsvinden. De opdracht is enerzijds een zelfstandig geheel en anderzijds een voorbereidend gedeelte van de masterscriptie. De opdrachtstage kan worden begrepen als een vorm van praktijkgericht onderzoek en de scriptie als een meer theoriegerichte vorm van onderzoek. Met andere woorden: de scriptie gaat veel dieper in op het theoretisch kader en trekt conclusies met het oog op theorievorming, terwijl de stageopdracht en het eindverslag van de stage conclusies trekt en aanbevelingen doet met het oog op de praktijk (beleidscyclus).

De stage correspondeert – inclusief terugkombijeenkomsten en begeleidingsgesprekken – met een studielast van 15 Europese studiepunten (1 *European credit (EC)* = 28 studiebelastingsuren) verdeeld over stage (13 EC = 364 uren) en terugkombijeenkomsten en begeleidingsgesprekken (2 EC = 56 uren). Dit resulteert in een stage met een duur van 16 weken, waarin de student gemiddeld 2 dagen per week op de stageplaats aanwezig is dan wel aan de voortgangsverslagen of het tussen- en eindverslag werkt. Gedurende dit tijdvak word je op verschillende wijzen begeleid, namelijk door:

- 1) de onderwijs- en stagecoördinator;
- 2) de career officer;
- 3) de begeleidende vakdocent (scriptiebegeleider);
- 4) de mentor (werkplekbegeleider).

Ieder heeft een eigen begeleidingstaak en -rol.

De **onderwijs- en stagecoördinator** en de **career officer** zijn je eerste contactpersonen in het begin van de stage. Zij begeleiden je bij de keuze van een stagelocatie. De onderwijs- en stagecoördinator zorgt voor een begeleidend docent. Om je zo goed mogelijk te helpen bij het vinden van een stagelocatie is in een vroeg stadium van de studie contact noodzakelijk tussen de onderwijs- en stagecoördinator, vakdocent, career officer en de student bij de volgende beslismomenten:

- a) de vaststelling van de stagelocatie;
 - b) het afsluiten van het stagecontract (onder meer mede-ondertekend door de mentor).
- Verder is de onderwijs- en stagecoördinator het eerste aanspreekpunt wanneer je moeilijkheden ondervindt bij de stage of de begeleiding, of wanneer de mentor een gesprek met de opleiding wenst. De coördinator is tevens contactpersoon naar de vakdocent toe.

De **vakdocent** is de docent die in het kader van de opdrachtstage en de masterscriptie verantwoordelijkheid draagt voor je inhoudelijke begeleiding bij de opzet, contractering, uitvoering en beoordeling van de opdracht die je tijdens de stage dient uit te voeren. Vervolgens fungeert deze docent als scriptiebegeleider. Hij a) draagt zorg voor een heldere communicatie over de beoogde opdracht (onderzoek of project); en b) is beschikbaar voor overleg bij problemen tijdens de uitvoering van de opdracht (tweede semester).

De **mentor** is een professionele functionaris van de betreffende instelling waar je stage loopt. Hij heeft als primaire taak om je op de werkplek te begeleiden bij de dagelijkse stageactiviteiten. Centraal staat daarbij het ontwikkelen van een collegiale sfeer, het bieden van faciliteiten en steun bij de uitvoering van de opdracht. De mentor is — zeker in het begin van de stage — tijdens jouw activiteiten aanwezig en draagt zorg voor ondersteuning en feedback daarop. Die feedback kan het karakter hebben van spiegelen, verheldering, analyse of advies. Van de mentor wordt betrokkenheid verwacht, in het bijzonder op punten van:

- a) het introduceren van jou als stagiair binnen het werkveld;
- b) het aanbieden van facilitaire ondersteuning;
- c) tweewekelijkse taakplanning en -evaluatie (ca. 1 uur);
- d) procesoverleg met coördinator of vakdocent over opzet en voortgang van de stage;
- e) het meewerken aan de evaluatie van de stage.

De mentor verricht geen supervisorische activiteiten en heeft ten aanzien van de stage formeel geen beoordelende bevoegdheid maar wordt wel adviserend gevraagd naar de professionele vaardigheden en de professionele attitude van jou als stagiair.

3.4 Beoordeling

De eindverantwoordelijkheid voor de beoordeling van de stage wordt gedragen door de stagecoördinator. Hij raadpleegt daartoe a) jouzelf, mede door de voortgangsverslagen, het tussenverslag en het eindverslag waarin je het proces en het resultaat van de opdracht beschrijft; b) de vakdocent, die als tweede beoordelaar op basis van het tussenverslag de inhoudelijke voortgang van de stage beoordeelt en op basis van het eindverslag de afsluiting; c) de mentor, die gevraagd wordt naar de professionele vaardigheden en de professionele attitude van jou als stagiair tijdens de stageperiode. De beoordeling wordt uitgedrukt in een cijfer.

De eindbeoordeling volgt op een tussenbeoordeling die vóór begin van blok 4 moet plaatsvinden. De tussenbeoordeling heeft het karakter van een sluisbesluit, waarin de

stagecoördinator (in samenwerking met de vakdocent) op grond van het tussenverslag van jou en een evaluatie door de mentor vaststelt of je de stage zinvol verder kan vervolgen. Als de tussentijdse beoordeling onvoldoende is, kan dit aanleiding zijn om een andere stageplek te zoeken of een andere opdracht uit te werken, dan wel je een studieadvies te geven. Bij het tussentijds onderbreken of afbreken van de stage — hetzij op initiatief van jezelf of de stageplaats, hetzij in samenspraak met beide — neemt je contact op met de coördinator. De stagecoördinator voert overleg met jou, vakdocent en mentor, waarbij de stage: a) wordt voortgezet; b) een nieuwe stagelocatie wordt toegewezen (min. 10 weken van 2 dagen); of c) de stage wordt afgebroken.

De uiteindelijke en integrale beoordeling van de stage vindt plaats nadat het eindverslag binnen is en geëvalueerd is in een eindgesprek met jou. Het uiteindelijke resultaat, dat wil zeggen beoordeling en eindcijfer wordt door de onderwijs- en stagecoördinator vastgesteld.

3.5 Procedures

Deadline	Taak
Voor 1 oktober	Studenten Religie & Beleid worden uitgenodigd voor een gesprek met de de stagecoördinator en career officer.
Voor half december	Contractering opdrachtstage
15 januari	Start opdrachtstage
15 februari	1 ^{ste} voortgangsverslag
20 maart	Tussenverslag
15 april	2 ^{de} voortgangsverslag
1 juni	Eindverslag

Om de opdrachtstage organisatorisch goed te laten verlopen worden door alle betrokkenen de volgende procedures in acht genomen.

A. Afspraak met de onderwijs- en stagecoördinator en career officer (deadline: 1 oktober)

Je meldt je **vóór 7 september** per email aan voor een stage (i.dehaes@ftr.ru.nl). Vervolgens worden in een gesprek met de onderwijs- en stagecoördinator en career officer je belangstelling en voorkeur en de voorwaarden van de opleiding en stage verhelderd. Je doet zelf een voorstel voor een stagelocatie. De stagelocatie moet een ervaren functionaris, respectievelijk team van functionarissen, met een voldoende academisch niveau, hebben en met zowel religieuze vraagstukken als beleidsvraagstukken te maken hebben. Ter oriëntatie is een lijst van locaties beschikbaar op de site van FTR Career Service (www.ru.nl/ftr/careerservice). Je bespreekt dit voorstel met de onderwijs- en stagecoördinator en career officer. De onderwijs- en stagecoördinator kijkt samen met jou naar de mogelijkheid, stage en scriptie met elkaar te verbinden en verwijst je door naar een begeleidende docent.

B. Matching docent en student

Je legt je plannen voor aan de beoogde docent en verzoekt hem / haar om begeleiding van stage en scriptie. De docent bespreekt het plan met je en maakt zijn voorwaarden en richtlijnen kenbaar.

C. Het formuleren van de stageopdracht

Je formuleert in overleg met de begeleidende docent en de mentor van de stageplek de stageopdracht. Hou hierbij rekening met de beoogde scriptie. Stage en scriptie zijn samen goed voor 30 EC.

Stagecoördinator, docent, mentor en jij komen overeen:

- wat de opdracht is,
- welke methoden worden gebruikt, om de opdracht uit te voeren,
- in welke tijd de opdracht zal worden uitgevoerd.

D. Het opmaken van het stagecontract (bijlage A)

Je levert de overeengekomen tekst (opdracht, methoden, tijdsplanning) in bij de begeleidende docent en onderwijs- en stagecoördinator. Op basis van deze tekst wordt het contract opgemaakt.

*E. Het ondertekenen van het contract (**deadline half december**)*

Het contract wordt ondertekend door vakdocent, mentor, student en onderwijs- en stagecoördinator. Het volledig ondertekende contract dient uiterlijk 15 december toegezonden te zijn aan de stagecoördinator.

F. Stageduur en -periode

De stage kent een duur van 16 weken, waarbij je gemiddeld twee dagen per week besteedt aan activiteiten in het kader van de stage. De stage start in de tweede week van januari. In bijzondere gevallen kan daarvan worden afgeweken.

G. Voortgangsverslagen en tussenverslag

Zorg bij alle verslagen voor een goede, passende lay-out. Vermeld in elk geval steeds op het verslag je naam en studentnummer, als ook de stagelocatie en het onderwerp van de stage. Nummer de bladzijden.

Na vier weken dien je het eerste voortgangsverslag in (deadline **15 februari**).

Na acht weken vindt een tussenevaluatie plaats. Je dient hiervoor een tussenverslag te schrijven (deadline **20 maart**).

Na 12 weken volgt het tweede voortgangsverslag (deadline **15 april**).

De opdrachtstage wordt na 16 weken afgerond met een eindverslag (deadline **1 juni**). Volgens vindt half juni een eindpresentatie plaats.

Je betreft bij het opstellen van de verslagen de criteria genoemd in bijlage B.

Voortgangsverslagen:

De voortgangsverslagen en het tussenverslag dienen de product- en procesontwikkeling in beeld te brengen, volgens het volgende format:

- Productverslag:
 1. Hoe ver ben ik gevorderd?
 2. Welke inzichten heb ik tot nu toe verkregen?
 3. Wat moet er nog gebeuren?

- **Procesverslag:**
 1. Beschrijving: Wat heb ik de afgelopen weken gedaan? Beschrijf globaal jouw stage activiteiten.
 2. Waardering: Wat vind ik daarvan (in het licht van de in jouw stage contract geformuleerde doelstellingen)?
 3. Planning: Wat kan / moet ik de volgende weken anders / beter doen, en hoe ga ik dat doen?

Het voortgangsverslag omvat ca. 1000 woorden.

Relateer de bevindingen over product en proces aan hetgeen is overeengekomen in het stagecontract.

Tussenverslag:

Het format voor het tussenverslag is hetzelfde als voor de voortgangsverslagen.

Het tussenverslag is uitgebreider (ca. 2000 woorden) en het gaat dieper in op:

- a) de feitelijke stage-activiteiten, waarbij verwezen wordt naar de stageopdracht in het stagecontract;
- b) en de nog uit te voeren activiteiten voor het voltooien van het eindverslag.

H. Eindverslag

Het eindverslag bestaat uit twee delen, een inhoudelijk verslag dat primair voor de opdrachtgever is bedoeld, en een product- en procesverslag dat primair voor de opleiding bedoeld is.

Het product- en procesdeel van het eindverslag wordt ingeleverd bij vakdocent en onderwijs- en stagecoördinator.

Het inhoudelijke verslag wordt ingeleverd bij de mentor; het wordt ook toegezonden aan vakdocent en onderwijs- en stagecoördinator.

In het inhoudelijke verslag dat primair voor de opdrachtgever bedoeld is, leg je verantwoording af over hoe je de opdracht hebt uitgevoerd en wat je bevindingen zijn. In dit verslag geef je antwoord op vragen als:

1. Wat is het projectkader van je onderzoek (de organisatie waarbij je stage doet)?
2. Wat is het probleem waarvoor je onderzoek een oplossing biedt?
3. Op welk aspect van de beleidscyclus richt je onderzoek zich met name?
4. Wat wil je met je onderzoek bereiken (intern en extern doel)?
5. Hoe heb je je onderzoek uitgevoerd (methoden van dataverzameling en data analyse)?
6. Wat zijn je voornaamste bevindingen?
7. Welke conclusie trek je uit uw bevindingen?
8. Welke discussiepunten haal je uit uw bevindingen?
9. Welke beleidsaanbevelingen doe je voor de organisatie?
10. Welke literatuur heb je gebruikt?

In overleg met de vakdocent en de onderwijs- en stagecoördinator mag het inhoudelijke eindverslag ook worden ingeleverd als artikel voor een populairwetenschappelijk tijdschrift,

maar alleen na schriftelijke toestemming van de opdrachtgever die de voorwaarden aangeeft waaronder de gegevens in de openbaarheid gebracht mogen worden. Ook in dat geval dien je, in het betreffende artikel, de hierboven genoemde vragen te beantwoorden.

Zie verder

- P. Verschuren en H. Doorewaard, *Het ontwerpen van een onderzoek*, Den Haag: Uitgeverij LEMMA, 2007.
- Heinze Oost en Koen de Jong, *Een onderzoek rapporteren*, Amersford: ThiemeMeulenhoff, 2009.

In het product- en procesverslag dat primair voor de opleiding bedoeld is (ca. 2000 woorden) volg je in hoofdzaak het format dat je ook voor de voortgangsverslagen en het tussenverslag gebruikt hebt; alleen bij de laatste vraag in het procesverslag geef je aan wat volgens jou je belangrijkste leerpunten zijn en wat je in de toekomst nog wilt leren, c.q. wat je verbeterpunten zijn. Als criteria daarbij gebruik je de in bijlage B genoemde houding en vaardigheden.

I. Contactmomenten

Op verschillende momenten vinden er overleggen plaats om de stage zo goed mogelijk te laten verlopen. In het begin van het eerste semester vindt er al een gesprek plaats tussen jou, coördinator en career officer, zodat je de tijd hebt je te oriënteren. In de tweede helft van het eerste semester vinden de overleggen plaats tussen jou, de mentor van het mogelijke stageadres en de vakdocent die je gaat begeleiden. Vervolgens vindt overleg plaats tussen jou, mentor en career officer over de inhoud van het stagecontract. Het initiatief voor deze overleggen ligt bij jou. Het contract wordt goedgekeurd en ondertekend door jou, de mentor, vakdocent en stagecoördinator.

4 MASTERSCRIPTIE

De masteropleiding wordt afgesloten met een masterscriptie. De voorbereiding en begeleiding vindt plaats in het kader van het practicum ‘Werkplaats Masterscriptie’ met aanwezigheidsplicht.

MARW Religie en beleid	prof. dr. Sophie van Bijsterveld	FTR-RSMAB150-A
------------------------	----------------------------------	--------------------------------

Je ontwikkelt tijdens de eerste twee bijeenkomsten - onder begeleiding van een docent en met feedback van medestudenten - een vraagstelling voor je scriptie. Hiervoor kies je een onderzoeksmethode en een onderwerp en dat je – inhoudelijk aansluitend bij het gevolgde mastertraject – in een eerste opzet uitwerkt. Vervolgens ga je op zoek naar een begeleidende docent met expertise voor het gekozen onderwerp resp. de gekozen onderzoeksmethode. In de regel zal dit de begeleidende docent dezelfde docent zijn als de vakdocent voor de stagebegeleiding. Deze stappen worden door jou zelf individueel uitgevoerd en in de werkplaatsgroepen besproken. De masterscriptie wordt aan het einde van het tweede semester afgerond. De omvang van de scriptie bij Religie en Beleid is 15 EC, dat is ongeveer 420 studielasturen.

De werkplaatsgroepen zijn per mastertraject geroosterd en ingedeeld. Dat betekent dat masterstudenten van het programma Religie en Beleid gezamenlijk een werkplaatsgroep vormen. Standaard vinden drie bijeenkomsten voor het ontwikkelen van een opzet in het begin plaats. In het vervolg word je op individuele basis door de scriptiebegeleider begeleid.

Met de masterscriptie geef je een proeve van bekwaamheid tot wetenschappelijk, d.w.z. zelfstandig, kritisch, methodisch en systematisch onderzoeken, denken en schrijven. In concreto is het doel aan de hand van een scherp afgebakende en heldere probleemstelling via een consistent opgebouwd betoog te laten zien, dat je inzicht hebt in de te behandelen thematiek en in één of meer methoden waarmee de betreffende thematiek benaderd dient te worden.

Voor nadere informatie zie de ‘Cursushandleiding Masterscriptie RW’.

BIJLAGE A: Stagecontract

**MASTEROPLEIDING RELIGIEWETENSCHAPPEN
STAGECONTRACT**

Stagiair

Naam:

Adres:

Tel:

E-mail:

Instelling of organisatie

Naam:

Adres:

Tel:

E-mail:

Mentor

Naam:

Adres:

Tel:

E-mail:

Begeleidende vakdocent vanuit de instelling

Naam:

Adres:

Tel:

E-mail:

Onderwijs- en stagecoördinator Masterprogramma Religie & Beleid

Prof. dr. Sophie van Bijsterveld

Radboud Universiteit

Faculteit der Filosofie, Theologie & Religiewetenschappen

Postbus 9103

6500 HD Nijmegen

(024) 361 5733

S.vanbijsterveld@ftr.ru.nl

Begin van de stage:

Einde van de stage:

Tijdsduur in weken:

Werktijden:

INHOUDELIJKE BESCHRIJVING

1. Organisatorische context

Omschrijving van de organisatie (profiel van de organisatie: structuur, werkwijze, doelstellingen, positie binnen het werkveld, etc.)

[Voorbeeld 1:

Forum is een instituut voor multiculturele ontwikkeling, dat het wederzijdse begrip tussen mensen van verschillende afkomst in Nederland wil vergroten. Forum wil mensen uit verschillende culturele groeperingen bij elkaar brengen en betrekken bij de vormgeving van de Nederlandse samenleving. Concreet legt Forum zich toe op de volgende zes programma's:

- 1. Jeugd en Veiligheid*
- 2. Religie en Identiteitsvraagstukken*
- 3. Onderwijs en Maatschappelijke ondersteuning*
- 4. Sociale cohesie*
- 5. Immigratie en Juridisch burgerschap*
- 6. Arbeidsmarkt en ondernemerschap.*

Binnen het programma "Religie en identiteitsvraagstukken" ging eind november 2008 het Expertisecentrum religie en samenleving (ReS) van start. Het expertisecentrum adviseert gemeenten over maatschappelijke kwesties die in de gemeenten spelen in relatie tot religie.]

[Voorbeeld 2:

Radar is een middelgroot adviesbureau met circa 120 medewerkers. Radar kan als adviesbureau op het gebied van sociale zekerheid, re-integratie, sociaal beleid, zorg, jeugd, onderwijs en veiligheid ondersteuning bieden aan overheden en andere partijen die zich inzetten voor kwetsbare groepen.

Tot de opdrachtgevers van Radar behoren vrijwel alle ministeries, honderden gemeenten, uitvoerings-organisaties in het sociale domein zoals UWV, CWI's en vakbonden.

Radar werkt op basis van offertes met een duidelijke aanpak en concrete indicaties van de te verwachten resultaten.]

2. Onderzoeksvraag en concrete werkzaamheden

- 2.1 Omschrijving van de stageopdracht (onderzoeksvraag)
- 2.2 Kennismaken met de organisatie. Aantal weken:
- 2.3 Nader formuleren van de onderzoeksvraag en de gebruikte methodieken. Aantal weken:
- 2.4 Data verzamelen en conclusies trekken. Aantal weken:
- 2.5 Eindverslag opstellen en advies uitbrengen. Aantal weken:

3. Methoden

4. Werkbegeleiding

[Standaard:

De stagiair werkt onder verantwoordelijkheid van [Organisatie], in deze vertegenwoordigd door haar medewerker [naam verantwoordelijke / werkbegeleider]. De dagelijkse werkbegeleiding is [eveneens] in handen van [naam werkbegeleider], die de volgende begeleiding zal bieden:

- Fungeren als dagelijks aanspreekpunt tijdens de gehele stageperiode.
- Zorgen voor materiële ondersteuning van de stagiair, zoals het bieden van een werkplek e.d.
- Introduceren van de stagiair bij de verschillende medewerkers van [Organisatie] en eventueel in het netwerk van expertisecentra op het gebied van religie.
- Het tweewekelijks voeren van een begeleidingsgesprek met de stagiair met het oog op de voortgang van het project.

Vanuit de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit is de stagebegeleiding in handen van [prof. / dr. Naam begeleidende docent] en de onderwijs- en stagecoördinator, prof.dr. S.C. van Bijsterveld, waarbij de stagiair tevens op incidentele basis een beroep kan doen op een van de docenten van de masteropleiding Religiewetenschappen.]

5. Planning

[Standaard:

Na het kennismakings- en contracteringsgesprek op [datum], zal de stage starten in week [getal] van [jaar] en eindigen in week [getal] van [jaar]. Tijdens deze periode zal de stagiair gedurende [getal] week / weken kennis nemen van [organisatie]. Daarna zal de stagiair gedurende [getal] weken [opnoemen, welke werkzaamheden worden verricht]. Aansluitend zal de stagiair het eindverslag opstellen en advies uitbrengen.]

Output

De stagiair brengt een tussenverslag van de stage uit en schrijft een eindverslag over de opdracht:

- ***Tussenverslag (procesevaluatie) in functie van een tussenbeoordeling van de stage door de coördinator (ca. 2000 woorden), bestemd voor de coördinator, de mentor en de verantwoordelijke vakdocent.***
- ***Eindverslag (product- en procesevaluatie) in functie van de beoordeling door de coördinator en de eindbeoordeling door de vakdocent (ca. 2000 woorden), bestemd voor de coördinator, mentor en de verantwoordelijke vakdocent.***

Stageplaats, opleiding en stagiair sluiten mede op basis van de informatie die in de studiegids van het opleidingsprogramma wordt gegeven een overeenkomst voor een opdracht-

stage in het kader van het opleidingsprogramma 'Religie & Beleid' van de Masteropleiding Religiewetenschappen. De werkwijze, beoordelingscriteria en voorschriften zoals in de studiegids van het opleidingsprogramma vermeld, maken expliciet deel uit van dit stagecontract. Met de ondertekening van het stagecontract verklaren de partijen zich akkoord met de genoemde regels en procedures.

Datum:

Handtekening student:

Handtekening mentor:

Handtekening begeleidende vakdocent:

Handtekening onderwijs- en stagecoördinator:

BIJLAGE B: Beoordelingsformulier opdrachtstage

Volledig ingevuld en ondertekend s.v.p. mailen naar S.vanBijsterveld@ftr.ru.nl

Naam student:

Studentnummer:

Naam organisatie/bedrijf:

Naam mentor:

Naam begeleidende vakdocent:

A. Beoordeling van de stageperiode

1. Invullen van de stage	onvoldoende	matig	voldoende	goed	zeer goed
De student werkt actief mee en voert de opdracht zelfstandig uit.					

Toelichting:

2. Uitvoering van de opdracht	onvoldoende	matig	voldoende	goed	zeer goed
Inzicht in/begrip van 'dagelijkse werkzaamheden'					
Aanpak en planning van 'dagelijkse' werkzaamheden					
Toepassing en integratie van theoretische kennis					
Resultaat/kwaliteit van de werkzaamheden.					

Toelichting:

B. Professionele attitude

3. Professionele kwaliteiten	onvoldoende	matig	voldoende	goed	zeer goed
Zelfstandigheid					
Betrokkenheid					
Houden aan spelregels/afspraken					
Collegialiteit					
Flexibiliteit					
Accuratesse/punctualiteit					

Inventiviteit/creativiteit					
Belangstelling/nieuwsgierigheid					
Oordeelsvorming					
Pro-activiteit					
Planmatig werken					
Mondelinge communicatie					
Schriftelijke communicatie					
Sensitiviteit					
Samenwerken					
Lerend vermogen					
Reflectief vermogen/ zelfsturendheid					
Kan feedback geven					
Kan feedback ontvangen					

Toelichting:

C. Beoordeling van het stageverslag

4. Stageverslag	onvoldoende	matig	voldoende	goed	zeer goed
Korte typering/beschrijving van de stageverlenende organisatie					
Procesverslag van de opdracht					
Reflectie op de opdracht: korte beschrijving van sterke en zwakke punten van opdracht en uitvoerder					
Geformuleerd correct en helder Nederlands					
Goed gestructureerd					

Toelichting:

Wat wilt u nog kwijt over/aan de student?

Datum:

Handtekening mentor:

Handtekening student: